

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

76 Temporibus vult hæc nos jejunare quaternis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

C. VI. De eodem. PALEA.

[Item in ordine Romano, cap. de gradibus Ecclesie.]

Quando a. & ubi libitum fuerit, usque ad subdiaconatus officium ordinantur clerici: diaconi vero, atque presbyteri nunquam nisi in publica ordinatione.

C. VII. De temporibus ordinationum.

Item Gelasius c. ad Episcopos per Lucaniam, epist. 1. cap. 13.

Ordinationes d. presbyterorum, & diaconorum, nisi certis temporibus, & diebus exerceri non debent, id est, quarti mensis jejunio, septimi, & decimi: sed & etiam quadragesimalis in initio, ac medianæ e hebdomada, & sabbati jejunio circa vesperam noverint celebrandas: nec cuiuslibet utilitatis causa, seu presbyterum, seu diaconum his praeferre, qui antea ipsos fuerint ordinati.

DISTINCTIO LXXVI.

Quibus temporibus jejunia celebranda sint, Calixtus Papa determinat, scribens Benedicto Episcopo, epist. 1.

C. I. Quibus temporibus jejunia celebrantur.

Jejunium s. quod ter in anno apud nos celebrare didicisti, convenientius nunc per quatuor tempora fieri decernimus, ut sicut annus per quatuor voluitur tempora, sic & nos quatuor solenne agamus jejunium, per anni quatuor tempora.

C. II. De eodem.

Item ex concilio Moguntino I. capitul. 34. [sed ubi falsus, hinc-stomatium.]

Constituitur g. ut quatuor tempora anni ab omnibus communi jejunio observentur: id est, in mense Martio, hebdomada prima, in Junio, secunda, in Septembri, tertia, in Decembri, quarta.

Auctor Micrologi. 24. & 25. de hoc ipso Moguntini concilii canone disputans, aperte ait hoc ex ignorantia traditionis ecclesiasticae fuisse profectum. Unde & Leo Papa ait, Hujus observatione, &c. quod referretur infra ead. dist. cap. 6. Erne qui occasione horum conciliorum Germanicorum desuperetur, Gregorius septimus (quod in eodem Micrologo narratur) veterem Romanæ ecclesie consuetudinem renovavit. De quare in concilio Claremontensi Urbanus secundi, canone primo constituitur. Primum jejunium quatuor temporum semper fiet prima hebdomada Quadragesimæ, secundum in hebdomada Pentecostes, abique genuum flexione, cum Alleluja, & Gloria in excelsis Deo, & vestibus solennibus fiet; tertium plena hebdomada ante æquinoctium autumnale: quartum plena hebdomada ante Natalem Domini, vigilia ejusdem accepta. Evidens reperitur in altero concilio Placentia postea habito, quod est in bibliotheca Vaticana, & citatur infra ead. cap. statutus.

C. III. De eodem.

Item ex concilio Saleguntia habito, cap. 2.

De h. jejuniis autem incerto quatuor temporum hanc consuetudinem statuimus, ut si Calendæ Martiæ in quarta feria, sive antea evenerint, eadem hebdomada jejunium celebretur. Si autem Calendæ Martiæ in quintam feriam, aut sextam, aut sabbatum distenduntur, in sequentem hebdomadam jejunium distendatur.

2. Anselm. lib. 7. cap. 61. b. al. non. c. Et Gregorius III. epist. 3. d. Polycarp. lib. 2. tit. 28. Ansel. lib. 7. cap. 45. Ivo part. 6. cap. 74. Pammer. lib. 3. c. 25. e. medianis quadragesimæ die sabbati jejunio. Orig. f. Polyc. lib. 3. tit. 25. Ivo part. 4. cap. 27. Pammer. lib. 2. cap. 75. g. Capitul. 5. cap. 86. Burchard. lib. 13. cap. 2. Ivo part. 4. cap. 31. Pammer. lib. 2. cap. 160. h. Burchardus in fine. Ivo p. 4. c. 31. Pammer. lib. 2. c. 161.

Simili quoque modo, si Calendæ Junii in quarta feria aut antea evenerint, in subsequenti hebdomada jejunium celebretur; & si in quinta, aut sexta feria, aut sabbato contigerint, jejunium in tertiam hebdomadam referretur. Et hoc sciendum est, quod si quando jejunium mensis Junii in vigilia Pentecostes secundum prædictam regulam evenerit, non ibi celebrandum erit, sed in ipsa hebdomada solenni Pentecostes [quia vigilia i simul, & jejunium celebrari non debent:] & tunc, propter solennitatem Spiritus sancti, diaconi dalmaticis induantur, & Alleluja canetur, & steciamus genua, non dicatur. Eodem modo de Septembris jejunio constitutum est, ut si Calendæ Septembris in quarta feria evenerint aut antea, jejunium in tertia hebdomada celebretur: & si in quinta aut sexta, aut sabbato contigerint, in quarta hebdomada jejunandum erit. In Decembri vero illud observandum erit, ut in proximo sabbato ante vigiliam Natalis Domini celebretur jejunium, quia si vigilia in sabbato evenerit, simul vigiliam & jejunium celebrare non convenit.

1. Quia vigilia] Hac usque ad verbum, debent, non sicut in ipso concilio impresso ex Burchardo: eadem verò sententia reperitur in fine capituli.

C. IV. De eodem.

Contra Urbanus in concilio Placentino, cap. 15.

Statuimus a etiam, ut jejunia quatuor temporum hoc ordine celebrentur: primum in initio Quadragesimæ: secundum in hebdomada Pentecostes: tertium vero in Septembri: quartum in Decembri more solito fiat.

C. V. De eodem.

Item Leo Papa, sermone primo de jejuniis Pentecostes.

igitur b. post sanctæ latinitas dies, quos in honorem Domini à mortuis resurgentis, ac deinde in celos ascendentis exigimus, postquam acceptum sancti Spiritus donum, salubriter, & necessario consuetudo est ordinata jejunii, ut si quid forte inter ipsa festivitatum gaudia negligens libertas, & licentia inordinata præsumptis, hoc religioz abstinentiæ censura castiget.

C. VI. De eodem.

Idem sermone VIII. de jejuniis decimi Mensis.

Hujus e observantia utilitas, dilectissimi, in ecclesiasticis præcipue est constituta jejuniis: quæ ex doctrina sancti Spiritus ita per totius anni circulum distributa sunt, ut lex abstinentiæ omnibus sit ascripta temporibus. Siquidem jejunium vernum in Quadragesima, æstivum in Pentecoste, autumnale in mense septimo, hyemale autem in hoc, qui est decimus, celebramus, intelligentes divinis nihil vacuum esse præceptis, & verbo Dei ad eruditionem nostram omnia elementa servare, dum per ipsius mundi cardines, quasi per quatuor Evangelia incessabili tuba discimus, quod & prædicemus, & agamus.

2 pars. Primum vero mensem, quartum, septimum, & decimum, non Hebræorum rationes sed nostra debemus accipere. Primum enim mensis apud illos est Aprilis, quartus Iulius, septimus October, decimus Januarius. In quibus, & præterea in quinto mense, qui est Augustus, quo fuerit eis causa jejunii, Hieronymus in commentariis ad cap. 8. Zacharia exponit, dicens.

C. VII. Quare in superscriptis mensibus jejunia lex imperavit.

Jejunium d. quarti, & jejunium quinti, & jejunium septimi, & jejunium decimi (dicitur enim in sabbato mensis) domui Iudæ, & Hierusalem, in dies festos, vertetur & gaudium: veritatem tantum Deus querit, & pacem. In hoc loco nostrorum multi multa dixerunt, & inter se dissidentia. & pauca inter se. Cogimur

a Polyc. lib. 3. tit. 25. b Polyc. ibid. c Polycarp. ibid. d Polyc. ibidem.

igitur ad Hebraeos recurrere, & scientia veritatem de fonte magis, quam de rivulis quætere. & paulo post. ¶ Jejunium quarti mensis, qui apud Latinos vocatur Julius, die septima & decima ejusdem mensis illud arbitrantur, quando descendens Moyses a de monte Sina tabulas legis abiecit atque contregit, & juxta Hieremiam a muri primum rupti sunt civitatis. In quinto mense, qui apud Latinos appellatur Augustus, cum propter exploratores terræ sanctæ seditio esset in populo, iusti sunt montem non ascendere, sed per quadraginta annos longis à c terra sancta circumire dispendiis, ut exceptis duobus, Chaleb d & Iosue, omnes in solitudine caderent. In hoc mense & à Nabuchodonosor e, & multa post sæcula à Tito & Vespasiano templum Hierosolymis incensum est, atque destructum: capta urbs Bethel, ad quam multa millia confugerant Iudæorum: aratum templum in ignominiam gentis oppressæ à Tito Annio Rusto. In septimo verò, qui apud nos appellatur October, sicut supra diximus, occisus est Godolias, & Iudæa tribus, ac Hierusalem reliqua dissipata. Legamus Hieremiam f. Mense decimo (qui apud nos Ianuarius dicitur, eo quod Janua anni sit, atque principium) Ezechiel g in captivitate positus dividit, & cunctus populus captivorum, quinto mense templum esse subvertum: quod plenissime in eodem propheta cognoscimus. Hoc est igitur omne quod dicitur, Dies plañctus, & jejuniorum, quos hæcenus habuistis in luctum, sciatis vobis (quia cogitavi, ut benefaciam Hierusalem, & domui Iuda) in lætitiã, & gaudium, & solennitates esse vertendos; ita dumtaxat, si veritatem diligatis, & pacem. Iuxta analogem, quia tunc jejunamus, quando h sponsum auferunt à nobis, & non meremur ejus habere præsentiam; eam reverfus fuerit Dominus ad nos, & cogitaverit, ut benefaciat nobis, omnis tristitia vertetur in gaudium, & fames pristina sermonis Dei, præsentia doctrinarum ejus & celestis panis saturitate penabitur.

3 pars. Non autem videntur jejunia quarti mensis post celebrari ante diem Pentecostes. Ad die enim Dominica resurrectionis usque in diem Pentecostes non inducuntur observanda jejunia.

C. VIII. ¶ De eodem. Unde Ambrosius in ejustem diei sermone 61. qui sic incipit.

Scire debet i sanctitas vestra. Per hos quinquaginta dies nobis est jugis, & continuata festivitas: ita ut hoc omni tempore neque ad observandum inducamus jejunia, neque ad exorandum Deum genibus succedamus. ¶ Intra ergo Dominica, tota quinquaginta dierum curricula celebrantur, & omnes isti dies, velut dominici deputantur. Resurrectio enim Dominica est. Nam in Dominica resurgens salvator reversus ad homines est, & post resurrectionem tota quinquagesima cum hominibus commoratus est. Aequalis ergo eorum necessarium ut esset festivitas, quorum aequalis esset & sanctitas k. Sic enim disponit Dominus, ut sicut ejus passione quadragesimæ jejunium contristaremur, ita ejus resurrectione in quinquagesimæ feriis lætaremur. Non igitur jejunamus in quinquagesima, quia in his diebus nobiscum Dominus commoratur. ¶ Item in Apologia Davida l. Hunc numerum (quingagesimum videlicet) læti celebramus post Domini passionem, remisso culpa totius debito, chirographo m quoque evacuato, ab omni nexu liberi, & suspicimus advenientem in nos gratiam Spiritus Sancti: die Pentecostes vacante jejunio laus dicitur Deo, Alleluja cantatur.

a Exod. 32. b Hierem. 52. c ad terram sanctam. orig. d Numer. 14. e 4. Reg. 25. Hierem. 39. & 41. f Hierem. 52. g Ezechiel. 33. h Ican. 16. i succidamus. orig. & aliquot Gratiani exemplaria ceteris, & recentiores ediciones. k sic quantitas. l c. 2. m Colof. 2.

1 ¶ Scire debet] In multis manuscriptis exemplaribus à capite jejunium. usq; ad cap. post Pascha. in aliquot etiam usq; ad ultimum, nulla est distinctio capitum. Tanquam enim tota contextu continentur multa auctoritates à Gratiano citate: Ideo verba ista, scire debet sanctitas vestra, coherere cum extremis verbis Gratiani ad finem præcedentis capituli, ita legendum. Unde Ambrosius in ejustem diei sermone 61. qui incipit, Scire debet sanctitas vestra, ac deinde subjungendam, Per hos quinquaginta, &c. Sicut enim modo aptatur huic locum Gratiani. Nam apud beatum Ambrosium paulo aliter habetur. Necessario ergo ecclesia constituit, ut post diem Pentecostes jejunia celebrantur. Sed quod in illis quinquaginta diebus jejunandum esse negatur, ex observantia necessitate intelligitur.

C. IX. ¶ De eodem. Unde idem Ambrosius in ejustem diei sermone 60. qui sic incipit.

Nosse credo i vos fratres. Non minore læticia celebramus diem Pentecostes, quam sanctum Pascha celevimus. Tunc enim, sicut modo fecimus, jejunavimus sabbato: vigiliis celebravimus: orationibus pernoctantes a institimus: unde necesse est, similem observantiam h similibus læticia subsequatur.

1 ¶ Nosse credo] Idem evenit in hoc capite, quod in superiori e venisse notatum est. Coherere enim cum superioribus, primo sermonis periodo quasi in summam redacta. Observantia vero similis dicitur quo ad factum, non quo ad necessitatem.

C. X. ¶ De eodem. Unde Isidorus lib. 1. de ecclesiasticis officiis cap. 42.

Post Pascha usque ad Pentecostem licet traditio ecclesiarum abstinentiæ rigorem prædixit relaxaverit, tamen si qui monachorum vel clericorum jejunare coepunt, non sunt prohibendi, quia Antonius, & Paulus & ceteri patres antiqui etiam his diebus in eremo leguntur abstinentisse, neque solvissent abstinentiã, nisi tantum die Dominico.

C. XI. ¶ De eodem. Item Hieronymus ad Lucinium epist. 28.

Vtinam e omni tempore jejunare possimus, quod ab Actibus * Apostolorum diebus Pentecostes, & die Dominico Apostolum Paulum, & cum eo credentes fecisse legitur. ¶ Intra. Nec hoc dico, quod Dominici diebus jejunandum putem, & contextas quinquaginta diebus ferias auferam, sed unaquæque provincia ab eodem in suo sensu: & præcepta majorum leges Apostolicas arbitretur.

C. XII. ¶ Sabbato magno post horam baptismi Episcopus valet ordinari. Item Pelagius Papa Petro Episcopo Pontivo.

Dilectionis f tuæ scripta suscepimus; quibus significas Latinum ecclesie Grumentinæ diaconum ad Episcopatum Marcellionensis ecclesie, sive Clusitanæ g ab omnibus fuisse electum: quod jam ante hoc tempus contulisti, & iussimus, ut veniret, credentes eos de perditione ejusdem ab Episcopo suo dimissorias accepisse. Quod modo fecerunt, facite eum velociter ad urbem Romanam occurrere, ut si Deus iusserit, in sabbato magno post horam baptismi ordinetur. Quod si ante memoratum diem non occurrerit, cogetur uique ad quarti mensis jejunia subsistere.

a Pernoctanter. orig. b similibus observantia similitudinem subsequatur. orig. c Poly. l. 3. tit. 23. * Act. 13. 26. & d al. festinus. e al. sexaginta. orig. f sup. distina. g. h. Poly. lib. 2. tit. 28. Ansel. lib. 6. cap. 39. g al. Cassianus. Sup. distinet. 34. cap. frequenti.

